Postoperativ smärta

Jaquette Liljencrantz
Med. Dr. Specialistläkare An/Op/IVA
Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Smärta

Nociception

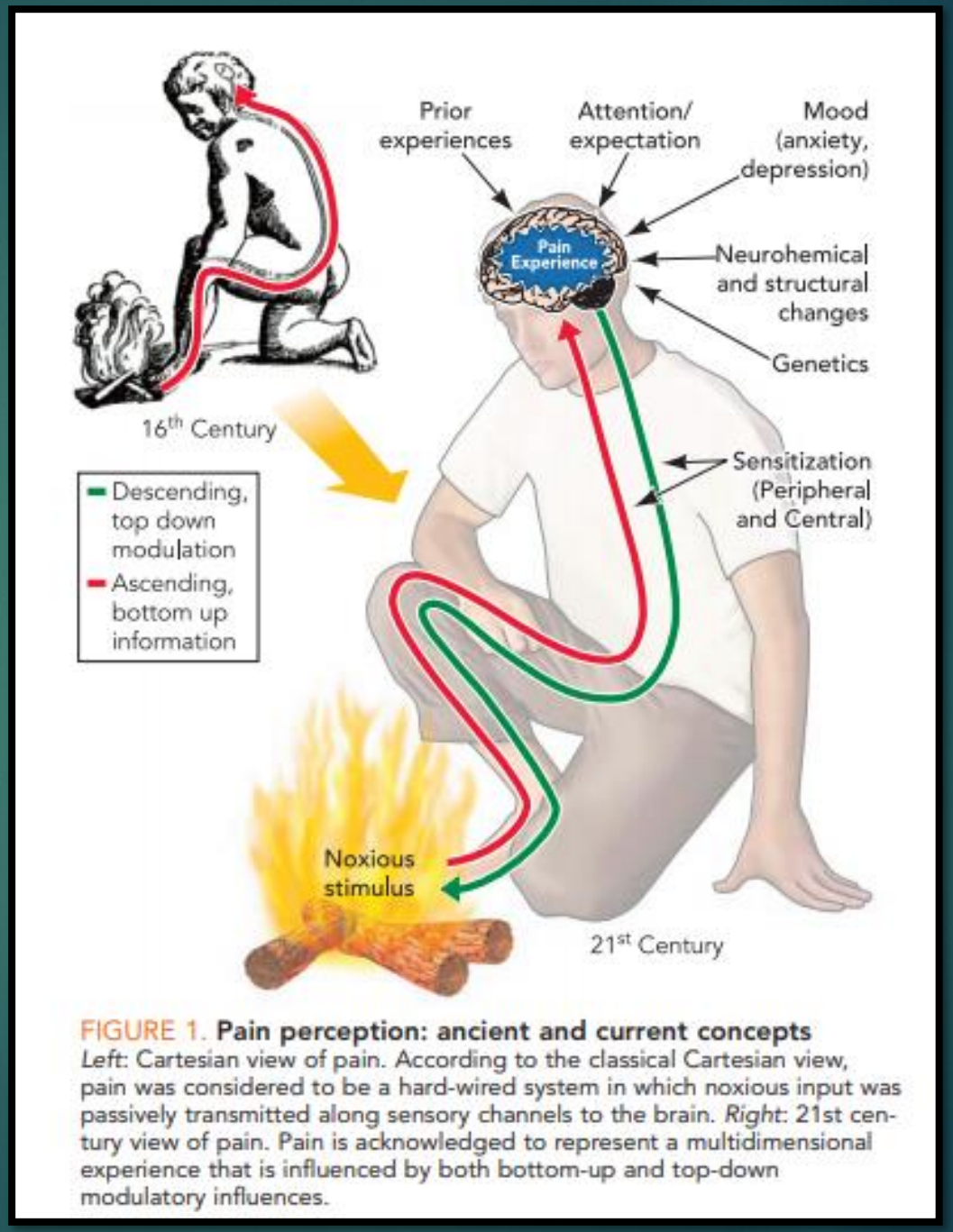

FIGURE 1. **Pain perception: ancient and current concepts**
Left: Cartesian view of pain. According to the classical Cartesian view, pain was considered to be a hard-wired system in which noxious input was passively transmitted along sensory channels to the brain. *Right*: 21st century view of pain. Pain is acknowledged to represent a multidimensional experience that is influenced by both bottom-up and top-down modulatory influences.

PHYSIOLOGY 23: 371–380, 2008; doi:10.1152/physiol.00024.2008

Nociception utan smärta?

Smärta utan nociception?

- Lidande
- Komplikationer
- Förlängd vårdtid
- Långvarig smärta

Positiv utveckling

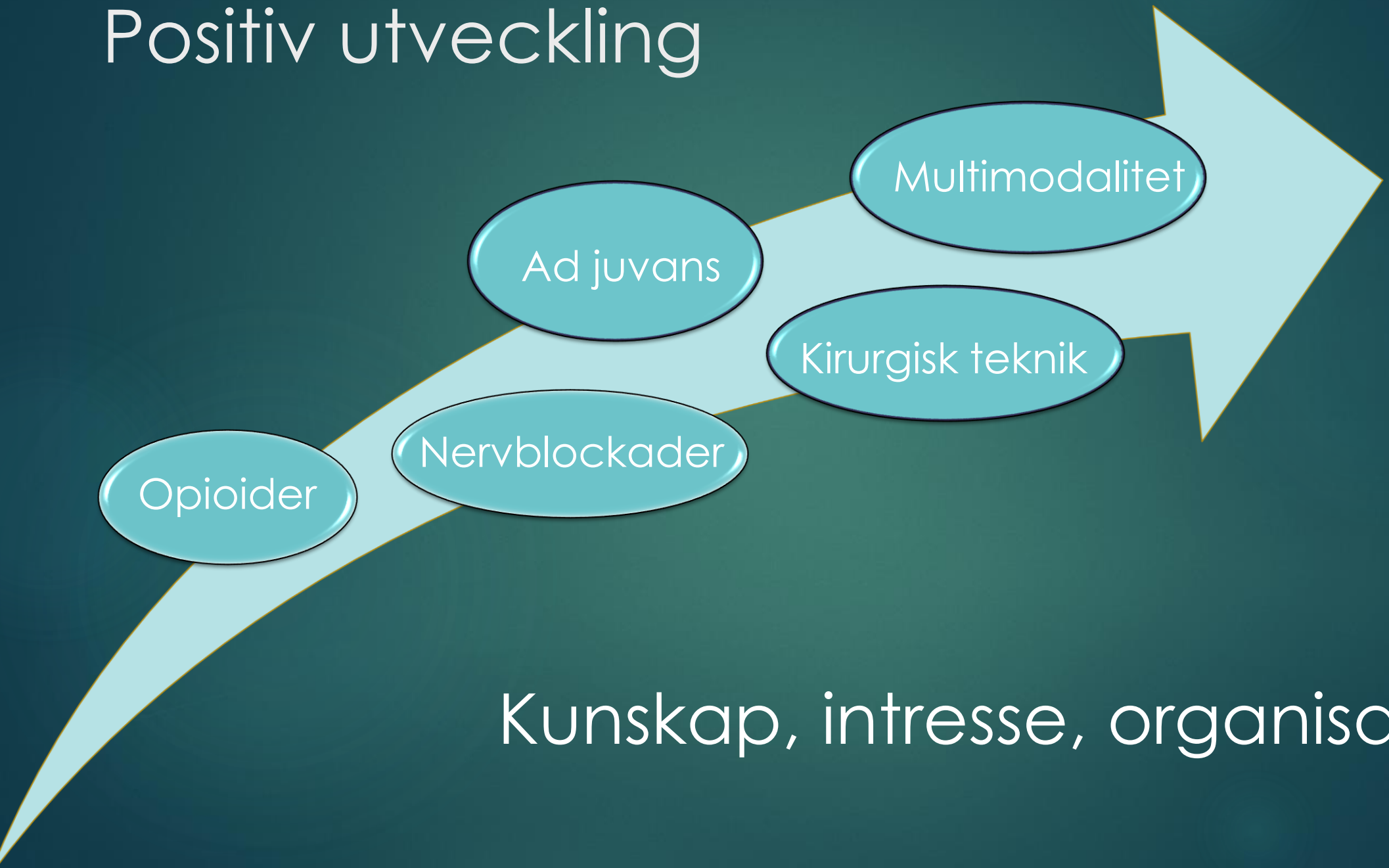

Kunskap, intresse, organisation!

Health and Human Services Pain Management Task Force Report

Utförlig preoperativ bedömning för att identifiera riskpatienter

Multimodal analgesi, även icke-farmakologiska interventioner

Patient- och anhörigcentrerad utbildning kring smärtbehandling

Regelbunden smärtskattning med validerade smärtskalor

Utvärdering och justering av smärtbehandling

Tillgång till smärtspecialist vid otillräcklig smärtlindring

Mariano E.R. et al.
A multisociety organizational consencus process to define guiding principles for acute perioperative pain managemnet. Reg Anesth Pain Med. 2022;47:118-127

Fördjupad smärtanamnes

Sömnkvalitet

Annan smärta

Tidigare smärtsamma upplevelser

Sinnesstämning (ångest, oro, depression)

Aktuell smärtbehandling

Uppmärksamhet och förväntningar

Nociceptiv funktion, sensitisering?

Genetik

Sjukdomsbörda

Missbruk

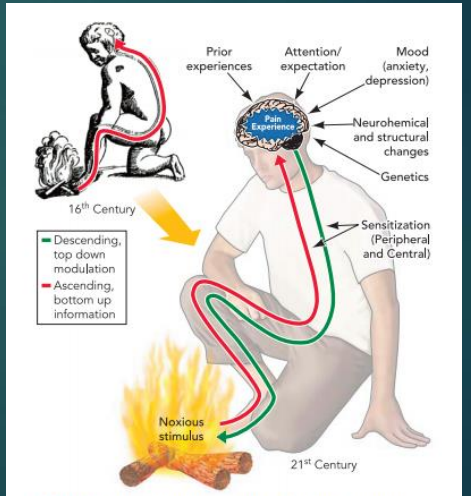

FIGURE 1. **Pain perception: ancient and current concepts**
Left: Cartesian view of pain. According to the classical Cartesian view, pain was considered to be a hard-wired system in which noxious input was passively transmitted along sensory channels to the brain. *Right*: 21st century view of pain. Pain is acknowledged to represent a multidimensional experience that is influenced by both bottom-up and top-down modulatory influences.

PHYSIOLOGY 23: 371–380, 2008; doi:10.1152/physiol.00024.2008

Prediktion av postoperativ smärta

Lägre ålder	Kvinna	Rökare	Depressiva besvär
Sömn-svårigheter	Oro / Ångest	Högre BMI	Preoperativ smärta
Preoperativ analgetika	Opioidbruk	Känsla av Hjälplöshet	Kir > 90 min

33 studier
103 367 pat
76 sjukhus, 26 länder

- Yang MHH, Hartley RL, Leung AA, Ronks PE, Jette N, Casha S, Riva-Cambrin J. Preoperative predictors of poor acute posastoperative pain control: a systematic review and meta-analysis. BMJ Open 2019;9:e0250091.
- Schnabel et al. Predicting poor postoperative acute pain outcome in adults: an international, multicentre database analysis of risk factors in 50,005 patien Pain Reports 2020 5(4); e831

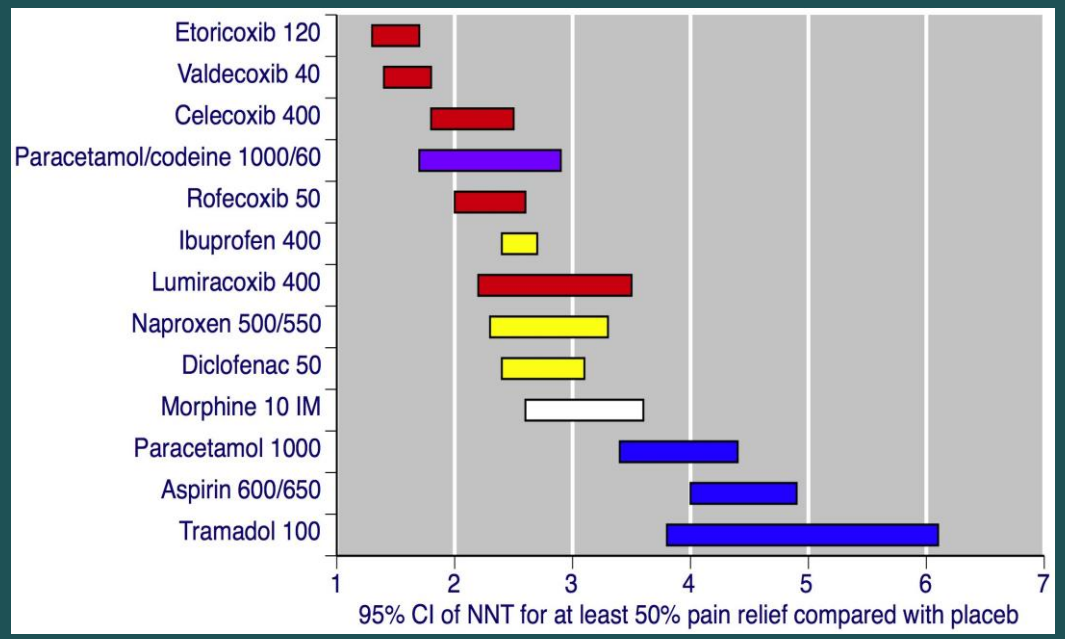

http://www.bandolier.org.uk/booth/painpag/Acutrev/Analgesics/Leagtab.html

- Paracetamol
- NSAID/Coxiber
- Kortikosteroider
  - Opioidsparande effekt
  - I kombination mer effektiva
  - Dexamethasone >0,1 mg/kg

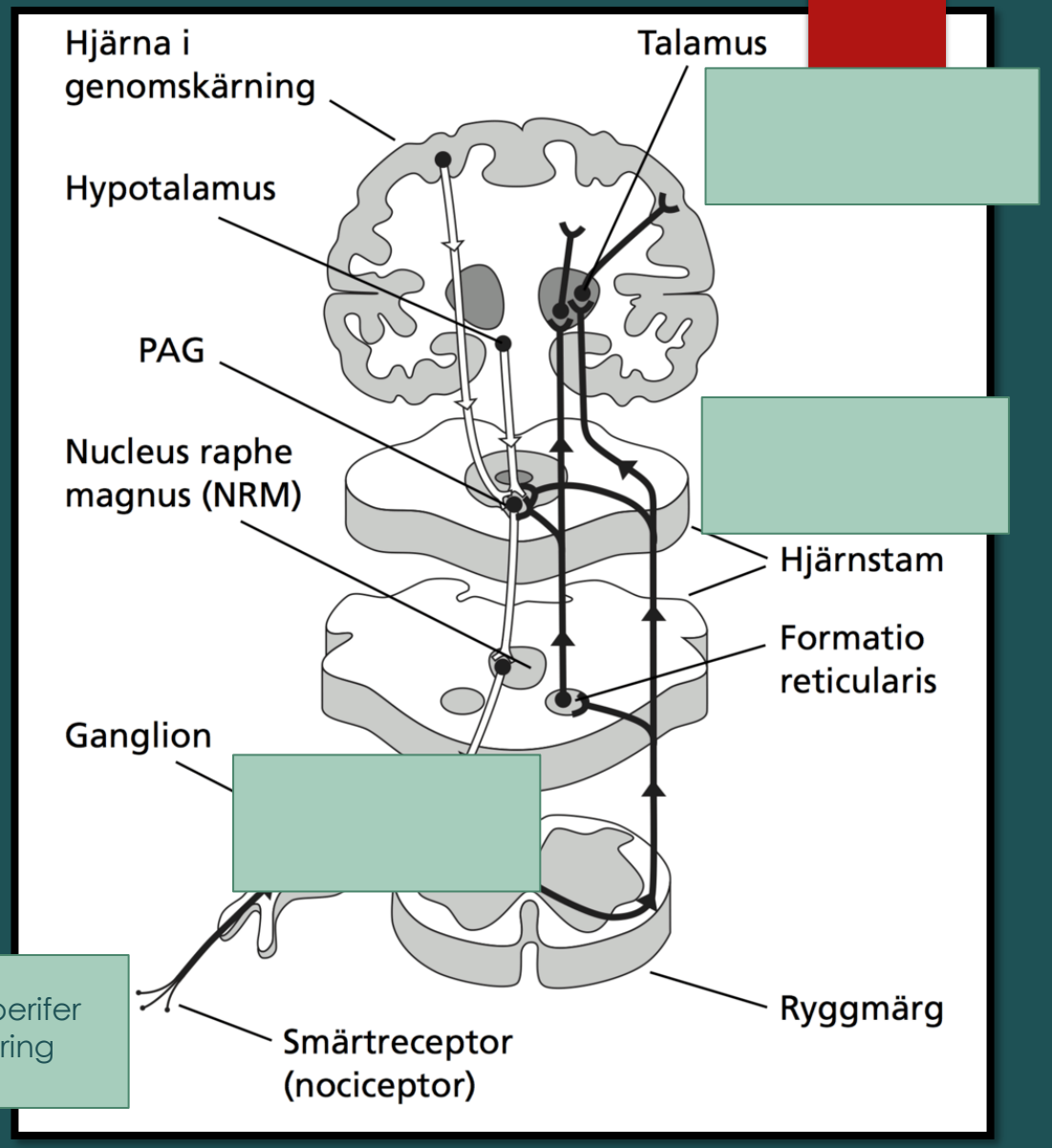

Hämma perifer sensitisering

https://lakemedelsboken.se/kapitel/smarta/smarta_och_smartbehandling.html

- Epiduralt lågdos opioid räcker
  - Färre opioid-biverkningar!
- Enda som i studier förebygger långvarig postoperativ smärta!

- **Funkar bara bra om funkar!**

Lokalanestetika

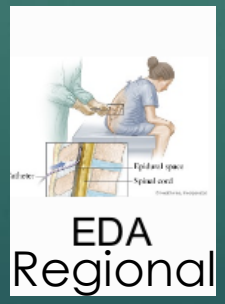

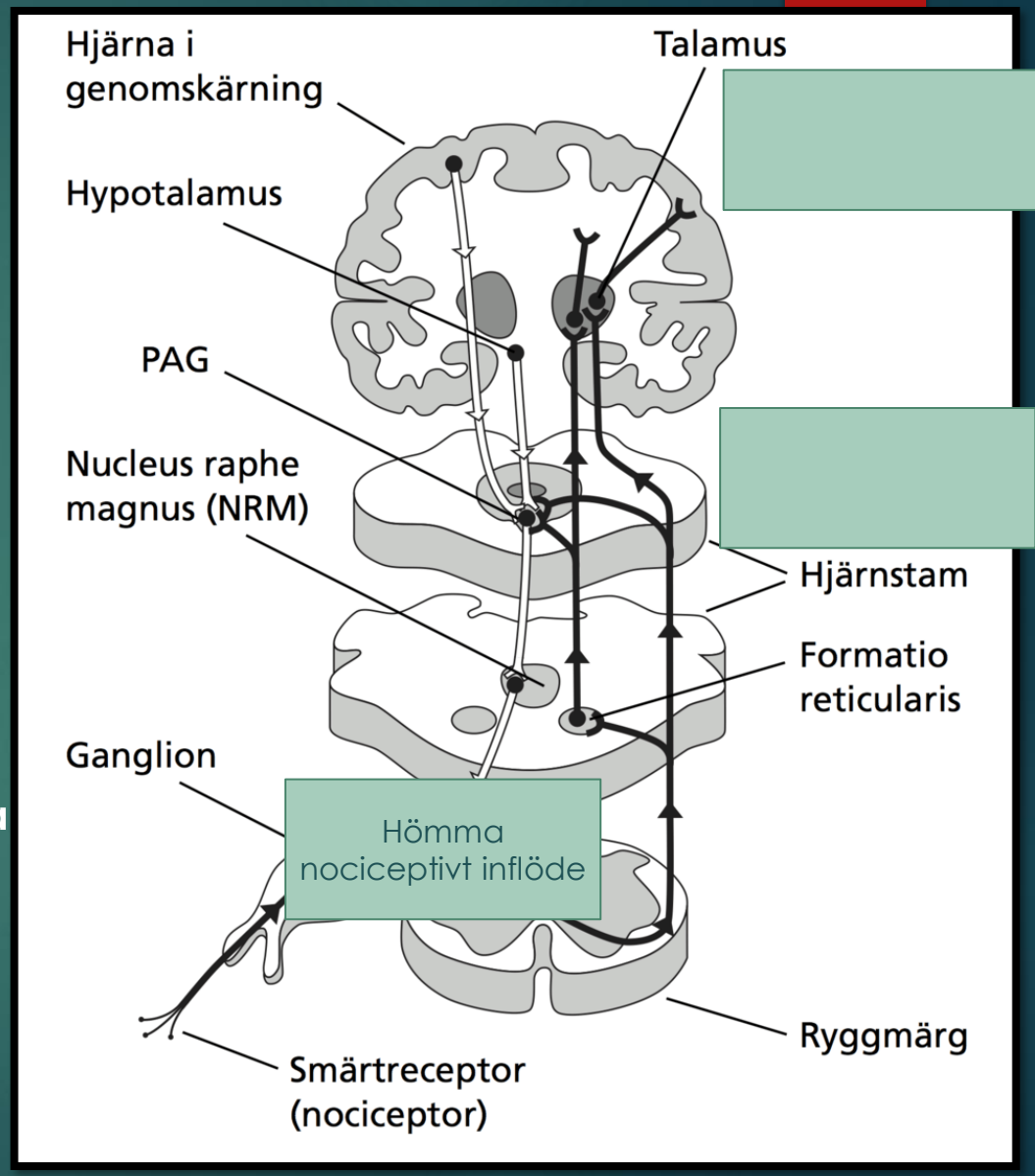

https://lakemedelsboken.se/kapitel/smarta/smarta_och_smartbehandling.html

Gabapentinoider

- ❖Opioidsparande
- ❖Störst effekt stor kirurgi

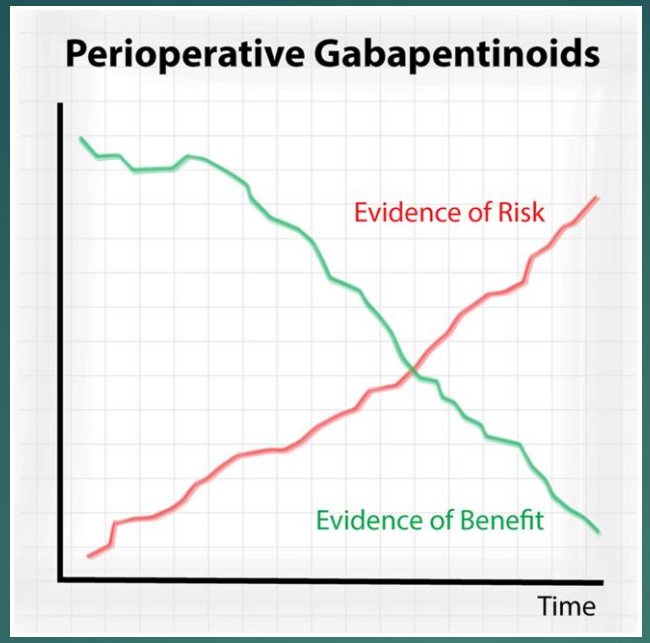

Ketamin/Esketamin

- ❖Blockerar NMDA-receptorn
- ❖Opioidsparande
- ❖Längre tid till första analgetikados
- ❖Lägre smärtintensitet
- ❖Störst effekt vid stor kirurgi

Magnesium

- ❖Blockerar NMDA-receptorn
- ❖Reducerar opioidförbrukning och smärta 24 h
- ❖Optimal regim har ej fastställd

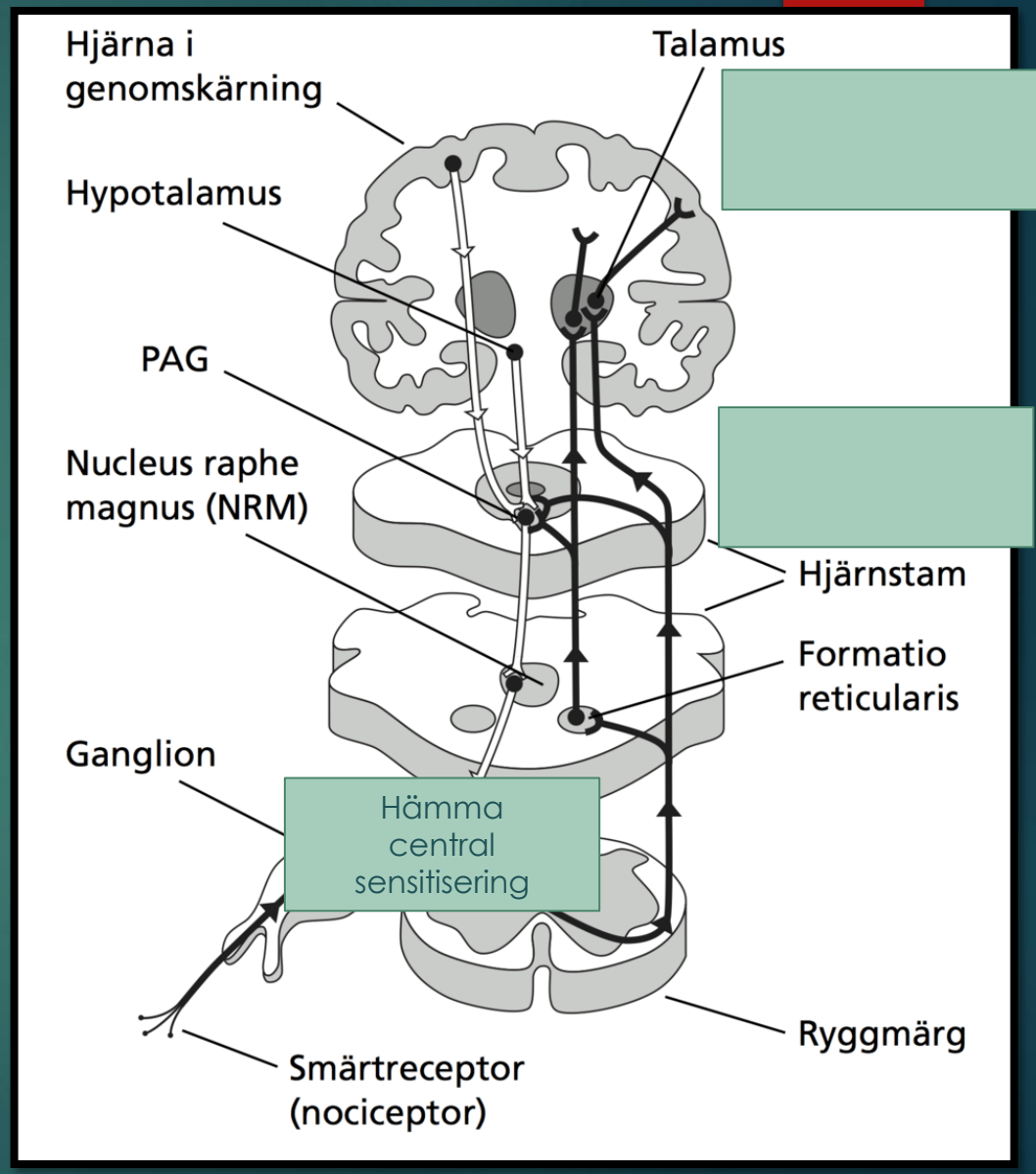

https://lakemedelsboken.se/kapitel/smarta/smarta_och_smartbehandling.html

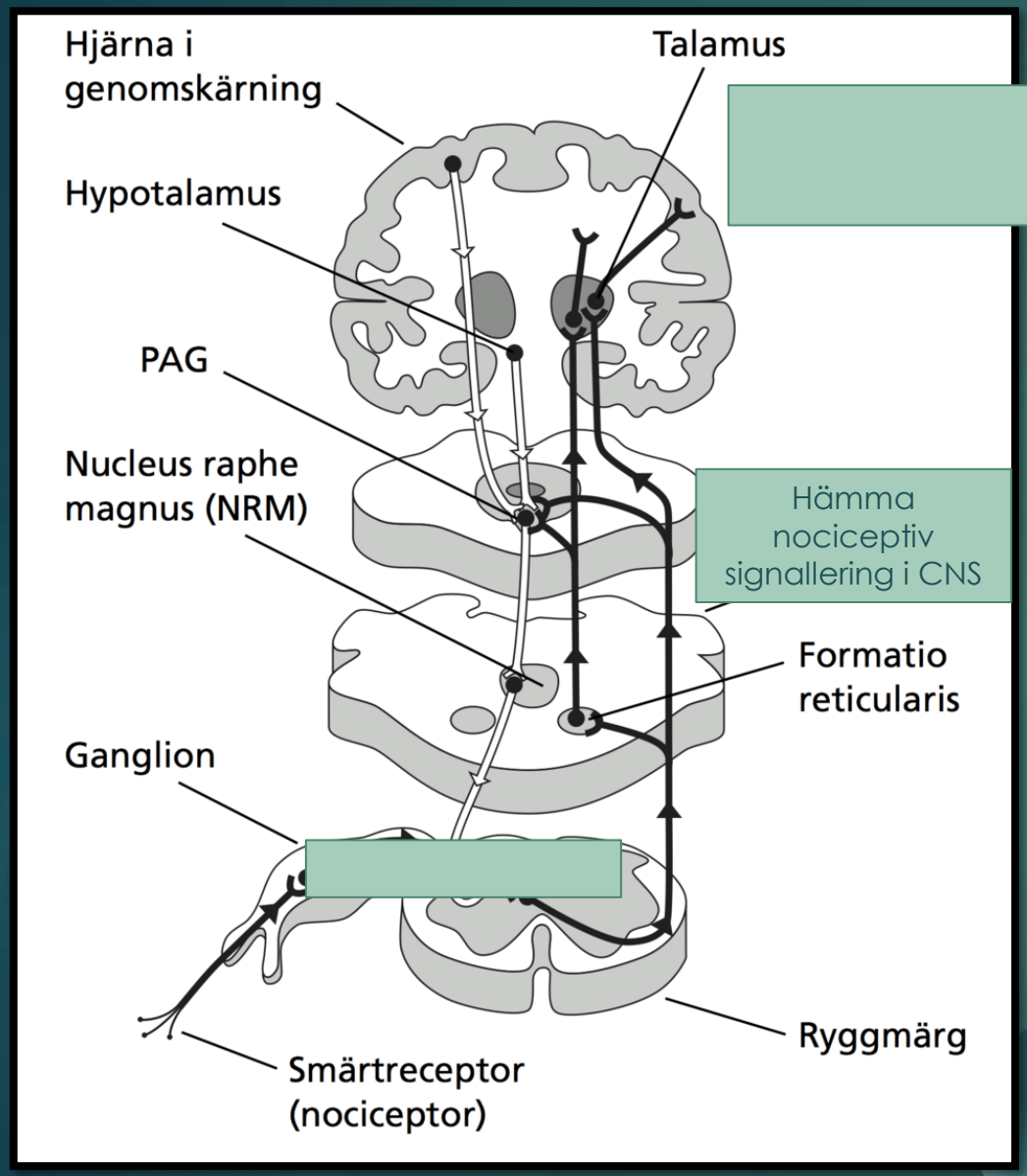

Alfa-2-agonister

- Klonidin (och dexmedetomidine)
- Spinala receptorer synergistisk effekt
- Smärtlindrande och opioidsparande

Opioider mest effektiva i CNS

- Många administrationsvägar
- Potent smärtlindring
- PCA när möjligt!
- Biverkningar!
- Beroendeproblematik

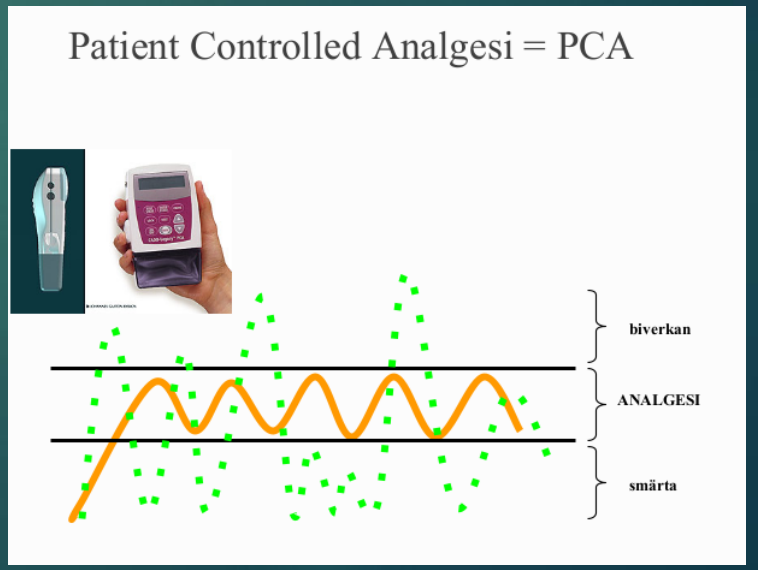

https://lakemedelsboken.se/kapitel/smarta/smarta_och_smartbehandling.html

Psykiskt status, optimera behandling?

Förstärka endogen smärthämning

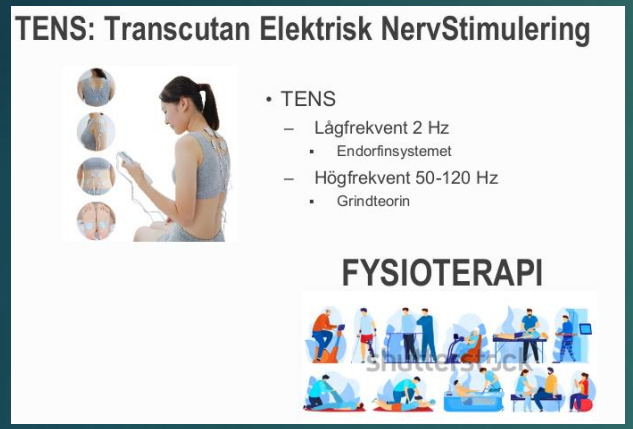

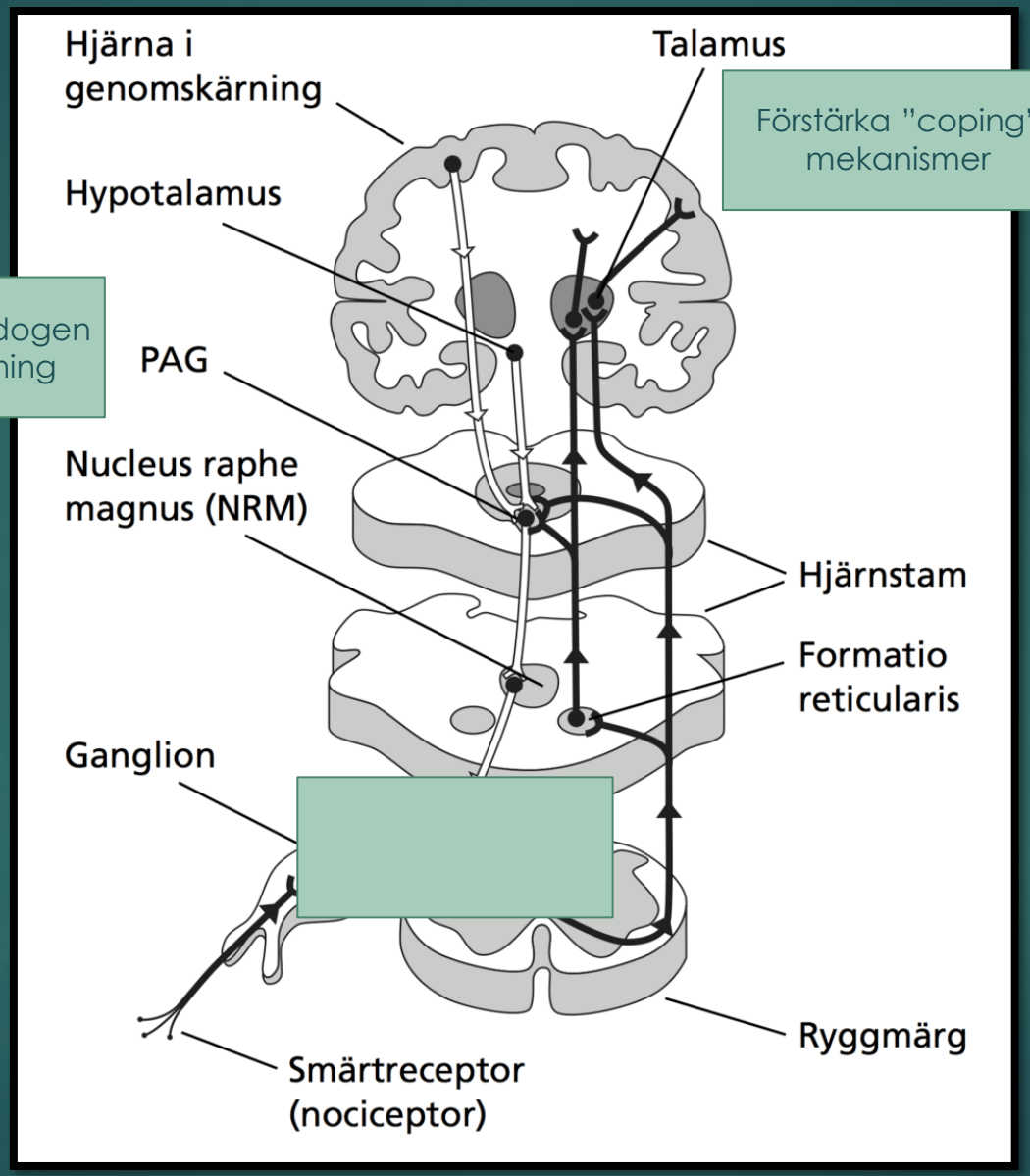

Förstärka "coping" mekanismer

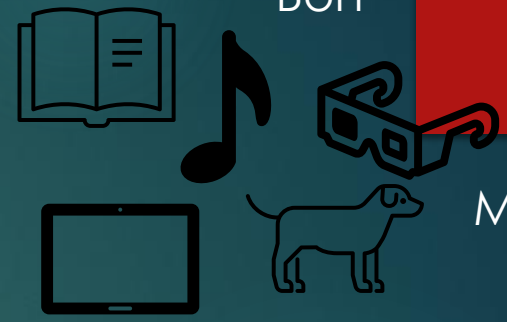

- Allmän information
- Förväntat förlopp
- Behandlingsplan
- Inkludera närstående
- Kontaktinformation

https://lakemedelsboken.se/kapitel/smarta/smarta_och_smartbehandling.html

Prevention persistent postsurgical pain

ANESTHESIOLOGY

Pharmacotherapy for the Prevention of Chronic Pain after Surgery in Adults: An Updated Systematic Review and Meta-analysis

Meg E. Carley, B.Sc., Luis E. Chaparro, M.D., F.R.C.P.C., Manon Choinière, Ph.D., Henrik Kehlet, M.D., Ph.D., R. Andrew Moore, D.Sc., Elizabeth Van Den Kerkhof, R.N., Dr.PH., Ian Gilron, M.D., M.Sc.

ANESTHESIOLOGY 2021; 135:304–25

”Based on currently available evidence, none of the drugs studied so far can be recommended for clinical use specifically for the indication of preventing chronic pain after surgery.”

(Ketamin, Gabapentin, Magnesium, Lidokain, NSAID, Kortikosteroider)

Svårighetsgraden och durationen av akut svår postoperativ smärta är största riskfaktorn för långvarig postoperativ smärta!

Riktlinjer

Australian & New-Zealand Summary of Evidence (ANZCA)
http://www.fpm.anzca.edu.au/resources/books-and-publications/publications-1/Acute%20Pain%20-%20final%20version.pdf

German Guidelines
http://pain-out.med.uni-jena.de/images/stories/wp/germanguidelinetranslation-v3.pdf

American Society of Anaesthesiology (ASA)
http://journals.lww.com/anesthesiology/Fulltext/2012/02000/Practice_Guidelines_for_Acute_Pain_Management_in.11.aspx

PROSPECT
http://esraeurope.org/prospect/

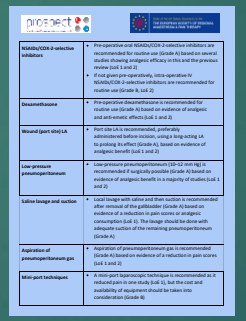

French guidelines
http://www.sfar.org/_docs/articles/

Bandolier
http://www.medicine.ox.ac.uk/bandolier/booth/painpag/index.html

Sammanfattning och Tack!

Identifiera riskpatienter

Patientinformation / utbildning

Multimodal, opioidsparande analgesi

Ta hjälp av riktlinjer och följ upp smärta!